

Margarethakedjan – lite historik

Tävlingens historia sträcker sig långt tillbaka i tiden. Redan 1910 hölls den första tävlingen då Kammarherrinnan Sophie Margrethe von Oxholm satte upp tre vandringspris i form av kedjor som skyttar i Danmark, Norge och Sverige hade att tävla om. Och redan från början var tanken att tävlingen vart femte år skulle genomföras i Danmark, vilket nästa gång sker år 2010.

En företeelse som gör den svenska tävlingen om Margarethakedjan så speciell är att segrarens förening arrangerar kommande års tävlingar. Det är med andra ord en tävling som färdats land och rike runt, vilket ofta för med sig att även tävlingar i anslutning till Margarethakedjan lockar ett namnkunnigt startfält.

Man kan läsa en hel del om historiken i ett häfte som danska "Representantskapet för Margrethe-kedjan" gav ut inför 100-årsjubileumet 2010. Här nedan följer bl a ett kort referat fritt (rätt?) översatt från danska till svenska. Men läs gärna foldern själv – den innehåller mer än vad som följer här!

Redan 1910 hölls den första tävlingen då Kammerherreinde Sophie Margrethe von Oxholm satte upp tre vandringspris i form av kedjor som skyttar i Danmark, Norge och Sverige skulle tävla om. Redan från början var tanken att tävlingen genomföras i Danmark vart femte år skulle, vilket skedde senast 2010 på Vingstedt Skyttecenter.

Den ursprungliga tanken från Kammerherreinde Oxholm var att man skulle skjuta på långa avstånd med hög svårighetsgrad. Den första tävlingen 1910 sköts bl a på 900 meters avstånd med en riktprick på 91cm! Efter fem serier med tre skott på 900m första dagen sköt man andra dagen på bl a mer rimliga 250m. Allt som allt sköts det 26 serier den andra dagen... Tredje dagen av första tävlingen sköts den 20 juli – Margrethe-dagen – och då avhölls mästerskapskjutningen på 250m.

Deltagarantalet var inte så högt vid första tävlingen i Vordingborg 1910, utöver 25 danskar kom det bara två svenskar och fem normän även om dessa ansågs höra till respektive länders bästa skyttar. Några gevär behövde skyttarna inte ta med, det tillhandahöll Kammarherrinden! Gevären som fanns att låna var av typ Ross, Lee-Enfield og Springfield men man fick även ha med privata gevär bl a svenska Mauser-gevär. Den förste svenska kedjevinnaren blev Otto Christiansson från Helsingborg, bäst av de två svenska deltagarna 1910!

Kammerherrinde Sophie Margrethe von Oxholm – vem var hon??

Hon föddes i Amerika (Poughkeepsie i staten New York) som dotter till konsul Edvard Bech med flicknamnet Sophie Marguerite von Bech. I 1872 gifte hon sig med kammerherre Carl O'Neil Oxholm, som ägde Rosenfeldt nära Vordingborg på Sydsjälland i Danmark.

Hon visade stort intresse för Fågelskjutningssällskapet i Vordingborg och även för skytteföreningsarbetet i Danmark. När kammerherreinden 1901 i stor manlig dominans blev ”fågeldrottning” vid den årliga fågelskjutningen kom hon i närmare kontakt med de dåvarande ledarna – en kontakt som förde till att hon satte upp ”Den nordiske Margrethe-vandringsskedjan för fågelskjutning”. Namnet Margrethe skulle ge en historisk genklang om drottning Mararetha I's nordiska rike och den nordiska samstämmigheten, men det kan väl inte uteslutas att kammerherreinden gärna har sitt eget ”Margrethe” inflätat i kedjans namn.

I 1905 skänkte kammerherreinden ”Den Nordiske Margrethe Vandrekæde for Fugleskydning” men det lockade inte något större intresse i Sverige och Norge. Senere, 1910, skänkte hon de tre ”Mästerskapsvandringsskedjorna i Geværsskjutning” som rönt större intresse och som det tävlades om första gången 1910.

Kammerherreinde Oxholm dog i september 1935, 86 år gammal. Hon var ofta på plats på skjutbanorna och gästade ”Landsskyttestævnet” i Ollerup 1935 bara några månader före sin död. Kammerherreinden ligger begravd på kyrkogården vid Kastrup Kyrka – några få kilometer norr om godset Rosenfeldt.

Läs även om kammerherreinden på DDS danska hemsida: <http://www.skytten.dk/Default.aspx?ID=1314>.

Vid kammerherreindens död fanns det avsatt ”betydande summer” i testamentet för tävlingarna om de svenska och norska kedjorna, men det fanns inga pengar testamenterade för den danska kedjan! Men 1937 dök det upp 20.000 kr och framtiden var tryggad även för den danska kedjans tävlingar.

”Vi har lært hende at kende som et Menneske med en stærk Natur, med en Vilje og en stærk fremragende Personlighed, der altid formåede at sætte sit Præg, hvor hun ønskede”

Hur skjuts tävlingarna nu för tiden?

Så långa avstånd som 900m skjuter vi ju inte på idag (förutom möjligen ett och annat fältskyttemål i Norrland?) och det ursprungliga skjutprogrammet har förändrats mycket med tiden. Men skillnaderna i dagens tävlingsprogram i de tre länderna är stora!

Den **gemensamma tävlingen** senast som sköts i Danmark 2010, sköts på både 200m och 300m. Tävling A sköts som 3x10 skott (10 ligg + 10 stå + knä, valfri ordning!) under 55 minuter på 300 meter. Därefter sköts tävling B med samma ställningar och antal skott men på 200 meter. Efter de "långsamma" två första skjutningarna snabbades det upp lite i tävling C då det sköts 10 skott liggande på 300 meter under 2 minuter. Mästerskapsfinalen sköts därefter som en svensk final på 300 med 5 knä i serie (3 minuter) och sen 5 avslutande enkelskott i stående (1 min/skott). En vinnare från vardera Danmark, Norge och Sverige. Några större skaror från Sverige och Norge blir det inte på de gemensamma tävlingarna. Under 2010 fanns det utöver 27 danska skyttar även 24 skyttar från Sverige och 23 från Norge (dock inte de bästa norska skyttarna). Läs tävlingsreferat i "Skytten": <http://epaper.mediegruppen.net/mdg/skytten/1/21/>.

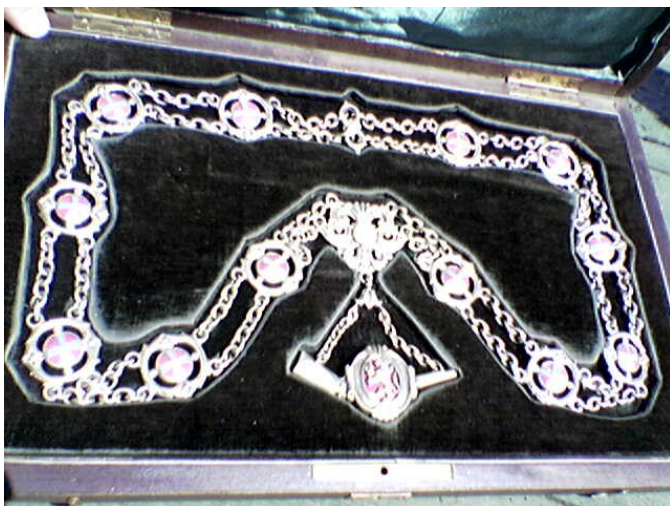

Tre kedjevinnare 2010 i Vingstedt: Jane Jönsson Sverige, Bjarne Veile Danmark och Geir Metveit Norge. På bilden syns de tre ländernas Mästerskapsvandringkedjor och även de lite speciella medaljerna som segrarna får behålla. Kedjorna och medaljerna är olika med färger efter respektive ländernas flaggo samt figurer från ländernas riksvapen: tre kronor i svenska kedjan, tre liggande lejon i den danska och ett stående lejon i den norska kedjan.

Danmark: "Margrethekaeden"

Det övergripande ansvaret för Margarethakedjan i Danmark låg fram till 2010 hos danska "Repraesantantskabet for den danske mesterskabsvandreakaede i riffelskydning", men då dessa avvecklade sig själva (och sitt långa namn...) detta året gick ansvaret istället över till DDS (De Danske Skytteforeninger). I Danmark har man ingen separat tävling för "Margrethekaeden" utan man skjuter om kedjan i samband med någon annan tävling. Under ett antal år har man skjutit om den vid Landsskyttestaevnet (ungefär som svenska Riksskytte?) men nu skjuts den i samband med någon annan större tävling. Under 2011 sköts det om kedjan i samband med en Jubileumstävling i Vingstedt och 2012 ska den skjutas i samband med Skalleböllestævet på Fyn (15 – 17 augusti) med programmet som tävling A, B och C i den gemensamma tävlingen 2010 (ingen final). Läs mer på <http://www.skytten.dk/Default.aspx?ID=1313>.

Norge: "Margrethekjeden"

Här har Oslo Skyttersamlag ansvaret för tävlingens genomförande. Inte heller i Norge har Margrethekjeden någon egen tävling utan man tävlar om den i samband med andra skjutningar. Under 1998 – 2009 blev det skjutet om kedjan på Landsstaevnet men från 2011 har den tagits bort från den tävlingen. Istället har man skjutit om kedjan vid två tävlingar under en helg i juni (Lövenskiöldbane-stævet och Oslo Östre Stævet). Sammanlagda resultatet av de bägge tävlingarnas "grundomgångar" (3x5, dvs 5 ligg + 5 stå + 5 knä) på 200 meter korar Margrethekjedens vinnare i Norge. Vid tävlingarna 2012 vann Nils Thomas Valand från

Oslo Östre tävlingen (<http://www.skarpskytten.no/resultater/bane/07062012/data/Margrethekjeden.htm>).

Läs mer på

<http://www.standplass.no/artikkel.php?id=427>

Sverige: "Margarethakedjan"

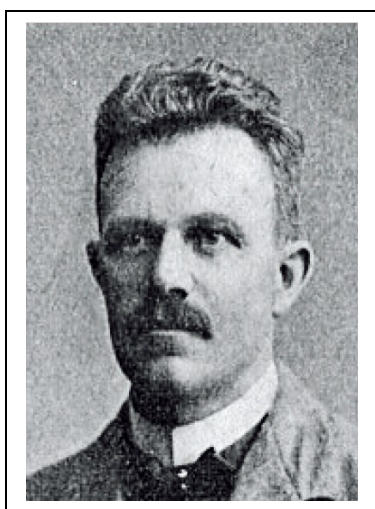
I Sverige har Helsingborgs Skyttesällskap ansvar för Margarethakedjans tävling och bestämmer även hur tävlingen ska skjutas. I Sverige har som bekant Margarethakedjan förärats med en egen tävling som lockar landets bästa 300m-skyttar. Här skjuts allting från 300m: tävling A som 3x5 skott ligg (3 minuter/serie), tävling B 3x5 skott ställning (5 ligg 3 minuter + 5 knä 3 min + 5 stå 5 min, provskott före ligg och knä) och avslutande tävling C med 5-skottserie ligg (3 min) + 5-skottserie knä (3 min) samt 5 avslutande enkelskott i stående (1 min/skott).

Den svenska tävlingen har av tradition arrangerats av hemmaföreningen för föregående års kedjevinnare. Detta har inneburit att tävlingen har färdats land och rike runt, och speciellt i början av tävlingens historia kunde tävlingen få lite ”lokal karaktär” då man inte reste lika långa sträckor som nu.

Svenska kedjevinnare genom tiderna:

1910: Otto Christiansson, Helsingborg	1945: Thomas Alwerud, Hällestad	1979: Bo Johansson, Öved-Östraby
1911: Anders Johansson, Malmö	1946: Malte Fors, Sjöbo	1980: Nils Ström, Övertorneå
1912: Alfred Holmberg, Stehag	1947: Karl-Erik Ståhl, Stockholm	1981: Jan-Erik Karlsson, Ramselefors
1913: Mauritz Eriksson, Stockholm	1948: Leo Lööw, Stockholm	1982: Sture Brolund, Arvika
1914: Erik Ohlsson, Malmö	1949: Hugo Hobring, Östersund	1983: Håkan Frostgård, Höör
1915: N. P. Bengtsson, Kullen	1950: Carl Skyttmo, Skyttmon	1984: Britt-Marie Andersson, Levene
1916: Erik Ohlsson, Malmö	1951: John Ask, Limhamn	1985: Hans Sundén, Örebro
1917: Otto Christiansson, Helsingborg	1952: Karl Jönsson, Limhamn	1986: Hans Sundén, Örebro
1918: Otto Christiansson, Helsingborg	1953: Malte Fors, Sjöbo	1987: Hans Sundén, Örebro
1919: Herman Hallengren, Helsingborg	1954: Tage Lindqvist, Svedala	1988: Jens I. Eriksson, Salem
1920: Erik Blomqvist, Stockholm	1955: Albin Stridh, Kristianstad	1989: Siwert Aronsson, Oskarshamn
1921: Mauritz Eriksson, Stockholm	1956: Sven Falk, Kviberg	1990: Siwert Aronsson, Oskarshamn
1922: Oscar Olsson, Stehag	1957: Rune B. Johansson, Värnamo	1991: Peter Persson, Mönsterås
1923: Otto Christiansson, Helsingborg	1958: Gunnar Eliasson, Varberg	1992: Roger Hansson, Mönsterås
1924: Anders Johansson, Malmö	1959: Martin Carlsson, Växjö	1993: Erkki Kantojärvi, A8
1925: Olle Eriksson, Örebro	1960: Jörgen Welléus, Lund	1994: Göran Tibell, F 20
1926: Olle Eriksson, Örebro	1961: Lennart Ericsson, Stockholm	1995: Benny Nielsen, Malmö
1927: Olle Eriksson, Örebro	1961: Lennart Eriksson, Stockholm	1996: Viktor Karlsson, Ålem
1928: K. A. Fredriksson, Göteborg	1962: Yngve Pettersson, Linköping	1997: Marie Arvidsson, Eskilstuna
1929: G. Abrahamsson, Göteborg	1963: Felix Karlsson, Skutskär	1998: Uno Arvidsson, Husqvarna
1930: B. Rönmark, Stockholm	1964: Rolf Strömberg, Gerilå	1999: Per-Erik Andersson, Norrköping
1931: B. Rönmark, Karlskrona	1965: E. V Sundberg, Vaxholm	2000: Urban Åberg, Madesjö-Nybro
1932: Valter Olsson, Lövestad	1966: Sture Brolund, Arvika	2001: Anders Brolund, Arvika
1933: N. O. Hederén, Ystad	1967: Bo Grönholm, Rasbo	2002: Viktor Karlsson, Ålem
1934: A. Andersson, Andrarum	1968: Sture Brolund, Arvika	2003: Inge Lundberg, Össjö
1935: Valter Olsson, Lövestad	1969: Ingvar Jansson, Uppsala	2004: Anders Brolund, Arvika
1936: Valter Olsson, Lövestad	1970: Agne Wiborg, Skarp	2005: Anders Brandt, Ljusdal
1937: Ej genomfört	1971: Ingvar Jansson, Uppsala	2006: Donald Johansson, Ale
1938: A. Andersson, Andrarum	1972: Roland Ohlsson, Sundsvall	2007: Ronny Nilsson, Piteå
1939: N. O. Persson, Malmö	1973: Sture Brolund, Arvika	2008: Helena Jansson, Söderala
1940: Ej genomfört	1974: Göran Persson, Falköping	2009: Maria Falck, Moälven-Modo
1941: Anders Johnsson, Malmö	1975: Ingvar Jansson, Uppsala	2010: Jane Jönsson, Skurup
1942: Erik Ohlsson, Malmö	1976: Håkan Frostgård, Höör	2011: Berit Olsson, Öved-Östraby
1943: Anders Johnsson, Malmö	1977: Nils Ström, Övertorneå	2012: Olle Gabrielsson, Rommehed
1944: Erik Ohlsson, Malmö	1978: Henry Östensson, Falköping	2013: ?

Några svenska segrare i Margarethakedjan. Från vänster: Otto Christiansson Helsingborg (1910), Olle Gabrielsson Rommehed (2012) och ? (2013)